

Ambtelijke reactie arbeidsmarktregio Noordoost Brabant¹

Internetconsultatie Wet inburgering

Namens de gemeenten

Boekel, Boxmeer, Boxtel, Cuijk, Grave, Haaren, Landerd, Meierijstad, Mill en Sint Hubert, Oss, Sint Anthonis, Sint Michielsgestel, Uden.

Vanwege de vakantieperiode heeft niet iedere gemeente uit de arbeidsmarktregio gereageerd.

Met belangstelling hebben we het concept wetsvoorstel gelezen.

Onderstaande punten willen we aan het Ministerie meegeven voor de verdere uitwerking van het wetsvoorstel.

Regierol gemeenten

Op diverse plaatsen in het concept wetsvoorstel staat dat de regie over de uitvoering van de inburgering bij de gemeenten komt te liggen. Op even zoveel plaatsen blijkt uit de tekst dat de gemeenten afhankelijk zijn van andere partijen/organisaties. Als wij als gemeente (financieel) verantwoordelijk zijn voor de inburgering dan willen we ook graag de volledige regie.

Onderscheid asielstatushouders en gezinsmigranten en overige migranten

U maakt een duidelijk onderscheid binnen de doelgroep inburgeraars. Wij vinden het niet acceptabel dat er een tweedeling ontstaat binnen de groep inburgeringsplichtigen binnen de gemeente.

Vorbereiding op inburgering en doorlopende lijn

In het voorstel staat dat de voorbereiding op de inburgering voor asielstatushouders start in het AZC met activiteiten gericht op integratie en participatie. De regie van de gemeenten start op het moment dat de statushouder wordt gekoppeld aan een gemeente.

Wij vinden het goed dat er een aanbodplicht voorbereiding inburgering binnen het AZC komt. Wel vinden we dat dit onder verantwoordelijkheid en regie van het COA moet zijn. Het aanbod zou moeten bestaan uit taalontwikkeling (alfabetisering en/of Nederlands) en maatschappelijke ontwikkeling.

De knip ligt, wat ons betreft, bij inschrijving van de asielstatushouder in het BRP van de gemeente. Vanaf dat moment is de statushouder inburgeringsplichtig en heeft de gemeente de regie. De onafhankelijke leerbaarheidstoets en de brede intake gaan dan van start. Het COA draagt de beschikbare gegevens die van belang zijn voor de inburgering over aan de gemeente. In de wet zou verankerd moeten zijn welke gegevens het COA over draagt. De ervaringen van de vrijblijvendheid die er nu voor het COA is geeft zowel positieve als negatieve ervaringen rondom de overdracht.

¹ Arbeidsmarktregio Noordoost Brabant bestaat uit 17 gemeenten: 's-Hertogenbosch, Bernheze, Boekel, Boxmeer, Boxtel, Cuijk, Grave, Haaren, Heusden, Landerd, Meierijstad, Mill en Sint Hubert, Oss, Sint Anthonis, Sint Michielsgestel, Uden, Vught.

Kansrijk koppelen

In dit zelfde hoofdstuk wordt kansrijk koppelen door het COA genoemd. Wij geloven dat een goede integratie in de gemeenten vraagt om een mengeling van diverse kandidaten met diverse opleidingsniveaus. Het ontbreken van bijvoorbeeld een universiteit en de aanwezigheid van veel landelijk gebied en maakindustrie mag niet tot gevolg hebben dat er alleen laagopgeleiden gekoppeld worden binnen dat gebied. Dit heeft ook effect op een eventuele prestatiebekostiging.

Maatschappelijke begeleiding

In het voorstel is de doelgroep van de maatschappelijke begeleiding verruimd ten opzichte van de huidige wetgeving. Ook zijn de activiteiten anders dan die nu door VluchtelingenWerk aangeboden worden. Het budget dat nu beschikbaar is voor de huidige activiteiten is krap. Als er extra activiteiten bijkomen zal er ook budget bij moeten komen.

Ontzorgen van asielstatushouders

Wij erkennen dat in de eerste periode van verblijf de asielstatushouder veel tijd en energie moet steken in zijn/haar financiën. Maatschappelijke begeleiding vanuit een organisatie als VluchtelingenWerk kan hierin individueel ondersteunen.

Door een wettelijke verplichting in tijd en aanbod op te leggen kan de gemeente geen maatwerk bieden. Elke asielstatushouder krijgt dezelfde behandeling. Wij willen alleen ontzorgen als dat voor de individuele statushouder toegevoegde waarde heeft in zijn/haar inburgeringsproces.

Wanneer het ontzorgen in de wet opgenomen wordt geef dan handvatten, beleidsruimte en voldoende budget voor de uitvoering aan gemeenten.

Brede intake

De uitvraag bij de brede intake kan op gespannen voet staan met de uitgangspunten voor intakegesprekken binnen een gemeente. Bijvoorbeeld als er in principe geen medische vragen worden gesteld en vastgelegd.

In de memorie van toelichting staat onder 2.5.3. dat gemeenten **grotendeels** zelf bepalen hoe de brede intake wordt vormgegeven. Wij vragen ons af welk deel wij **niet** zelf mogen bepalen.

Wij pleiten ervoor om de termijn voor de brede intake, inclusief de onafhankelijke leerbaarheidstoets, niet te kort te laten zijn. Als iemand direct na huisvesting een toets moet afleggen dan is hij/zij nog niet in de kracht van zijn/haar kunnen. Ons voorstel is om dit binnen 3 maanden na huisvesting te doen.

Verder is de leerbaarheidstoets geen statisch gegeven. Deze zou op meerdere momenten ingezet moeten kunnen worden. Wanneer de situatie van iemand veranderd kan ook de leerbaarheid veranderen.

Persoonlijk plan inburgering en participatie (PIP)

De PIP wordt, in de vorm van een beschikking, afgegeven voor de start van het inburgeringstraject. Gaandeweg het traject vinden er allerlei ontwikkelingen plaats die een weerslag hebben op de mogelijkheden en de te zetten stappen van de statushouder. Om te voorkomen dat er telkens een nieuwe beschikking afgegeven moet worden pleiten wij ervoor om een algemene trajectbeschikking af te geven met bijvoorbeeld de leerroute, en data voor het

participatieverklaringstraject en de module Arbeidsmarkt en Participatie. In een onderliggend document kunnen verdere, specifieke afspraken vastgelegd worden. Deze zijn aan te passen aan de situatie, zonder dat direct een nieuwe beschikking afgegeven hoeft te worden. Je kunt het vergelijken met het Plan van aanpak binnen de Participatiewet.

Toezicht op de kwaliteit van het inburgeringsonderwijs

Het keurmerk Blik op Werk biedt een schijnveiligheid. Instellingen met een aspirant-keurmerk hebben nog niet bewezen kwaliteit te leveren, maar draaien wel regulier mee. Zij zouden juist het eerste jaar verscherpt toezicht moeten krijgen. Bovendien zegt het keurmerk van een moederorganisatie niets over de kwaliteit van de lokale uitvoering door deze organisatie.

De leerroutes

Het schakelen in leerroutes vraagt, wat ons betreft, aandacht. Wanneer tijdens de leerbaarheidstest vastgesteld wordt dat A2 het hoogst haalbare is, welk traject is dan passend? Meedraaien in de B1-route kan, evenals meedraaien binnen de Z-route, frustratie en demotivatie opleveren. Omdat het geen passend traject is.

Wij pleiten voor een extra leerroute A2, die passend is voor een groot deel van de doelgroep. Gedurende deze leerroute kan dan gekeken worden of iemand toch door kan naar de B1 route. Of mogelijk beter thuis is in de Z-route.

Onderwijsroute

Op dit moment wordt in onze regio een combinatietraject inburgering en entree aangeboden voor jonge inburgeraars. In dit traject wordt in twee jaar tijd zowel het inburgeringsexamen als MBO 1 (en soms zelfs MBO 2/3) gehaald. De deelnemer ontvangt vanaf de start studiefinanciering. Het inburgeringsdeel wordt betaald vanuit het inburgeringsbudget DUO. Deze opzet is, volgens ons, praktischer en makkelijker dan de beoogde onderwijsroute in de nieuwe wet.

Verder vragen we ons af waarom de bekostiging vanuit de WEB moet komen. De voorgestelde wijziging zal een grote impact hebben op de budgetten van de WEB en de gemeentelijke plannen voor de bestrijding van laaggeletterdheid.

Inburgeringstermijn

Wij verbazen ons over het voornemen om de standaard verlengde inburgeringstermijn van twee jaar voor analfabeten af te schaffen. Dit levert veel extra administratieve werkzaamheden op, omdat verlengingen aangevraagd moeten worden. We weten vanuit de praktijk dat een termijn van 3 jaar voor de inburgering van analfabeten niet voldoende is.

Handhaving

Er wordt in de nieuwe plannen stevig ingezet op handhaving. Zeker het boete-regime is streng geformuleerd, met daarin veel administratieve taken voor de gemeente. Een dergelijk streng regime spreekt geen vertrouwen uit in de inburgeraars, maar juist wantrouwen. Beter zou zijn om tijd en geld aan gemeenten beschikbaar te stellen om de inburgeraar daadwerkelijk te begeleiden. Wij vinden het onoverzichtelijk en verwarrend voor de inburgeraar dat de handhaving bij meerdere instanties ligt. Voorkeur heeft om de handhaving in zijn geheel bij gemeenten te beleggen.

Financiële gevolgen

Binnen het concept wetsvoorstel worden veel nieuwe taken toegeschreven naar gemeenten. Hier willen we graag aan meewerken, maar wel met de middelen die daar voor nodig zijn. Er is geen duidelijkheid over de extra budgetten die de extra taken met zich meebrengen. Zonder voldoende budget kunnen wij geen kwaliteit leveren.

We verwachten dat de trajecten die uitgevoerd moeten worden (B1, Z-route) meer gaan kosten dan de middelen waarmee u rekent. Het vraagt veel uren om B1 niveau te behalen, is onze ervaring. De Z-route is een maatwerkroute die niet past binnen de standaardfinanciering.

Verder zijn wij tegen het invoeren van een prestatiebekostiging. Het succesvol afronden van een inburgeringstraject is en blijft de verantwoordelijkheid van de inburgeraar zelf. Daarnaast geeft u zelf aan dat de Participatiewet voldoende financiële prikkels bevat om gemeenten te stimuleren tot het leveren van inburgeringsprestaties. Dat lijkt ons voldoende.

Tot slot nog een paar technische opmerkingen

- In artikel 37 lid 1 spreekt u over 'artikel 14, vierde lid'. Dit lid bestaat niet.
- In artikel 1, begrip taalschakeltraject spreekt u over 'artikel 8, derde lid'. Volgens ons moet dat zijn 'tweede lid'.
- Artikel 1, begripsomschrijving bestaat alleen uit doorverwijzingen naar andere artikelen. Dit vinden wij vreemd. Je zou daar juist een korte, tekstuele, omschrijving verwachten.

Nicole Bach-Peeters

Divosa Regiocoördinator Inburgering Arbeidsmarktregio Noordoost Brabant

Namens deze,

Edith Langen

Coördinator vergunninghouders Werk en Inkomen gemeente Oss.